

Nr 64.

Av herr **Ståhl**, *angående utredning av frågan om centralisering av tvätt- och reparationstjänsten vid försvarsväsendet, m. m.*

I årets statsverksproposition, 4:e huvudtiteln, s. 90 ff., hemställer departementschefen om höjning av anslaget till försvarsväsendets tvätt- och reparationstjänst från 6,5 milj. kronor för innevarande budgetår till 8 milj. kronor.

På grundval av genom 1942 års militära reparationstjänstutredning gjorda beräkningar har efter beslut av 1943 års riksdag sedan år 1944 en successivt utbyggd centralisering av försvarsväsendets tvätt- och reparationstjänst ägt rum. Härvid ha truppförbandens intendenturverkstäder till viss del ersatts av större, i försvarets fabriksstyrelses regi drivna anstalter, av vilka tre hittills trätt i verksamhet. En fjärde anstalt är under uppbyggnad, och ytterligare tvenne äro planerade. I och med dessas fullbordande skulle all lokalt bedriven tvätt- och reparationstjänst i fråga om textilpersedlar och skodon praktiskt taget upphöra.

Såsom departementschefen också redovisar, har från militärt håll och med särskild styrka av överbefälhavaren framhållits, att centraliseringen på här berörda område innebär en bestämd olägenhet ur krigsberedskapsynpunkt, dels därför att fabriksstyrelsens anstalter äro olämpligt belägna och i åtskilliga fall på grund härav oanvändbara i krig, dels därför att tvätt- och reparationstjänsten, som i fred skall ombesörjas av fabriksstyrelsen, vid mobilisering helt skall ledas och ombesörjas av de militära myndigheterna — sålunda en bristande överensstämmelse mellan freds- och krigsförhållanden. Dessutom har påpekats, att de centrala anstalternas service är avsevärt osmidigare och ofta kvalitativt sämre än truppförbandsanstalternas. — Dessa olägenheter ha dock av statsmakterna ansetts mer än uppvägas av de ekonomiska fördelar, som centraliseringen enligt förhandskalkylerna skulle medföra.

Sedan utslagsgivande ekonomiska erfarenheter av den centraliserade verkstadsdriften nu vunnits, har det emellertid — såsom av bl. a. arméförvaltningens äskanden till årets riksdag närmare framgår — visat sig, att den centraliserade driften i allmänhet — tvärtemot vad av utredningen framgått — ställer sig avsevärt dyrare än den decentraliserade. Särskilt gäller detta vid jämförelse med de tvenne garnisonsverkstäder, som rationaliserats genom arméförvaltningens försorg och vilka sålunda erbjuda likvärdigt jämförelsematerial. Utredning har också visat, att medelsbehoven för reparation av beklädnad samt tvätt äro större för de truppförband, som hän-

visats till de centrala anstalterna, än för dem, som — i avvaktan på att återstående, planerade centralanstalter trätt i verksamhet — ännu repliera på egna, lokala verkstäder. Trots att departementschefen nedskurit medelsbehovet med 900 000 kronor, nödgas han begära en ökning med 1,5 milj. kronor till 8 milj. kronor för den centraliserade reparationstjänsten, varjämte han förordar, att riksdagen beslutar huruvida utbyggnaden av centraliseringen skall fortsätta.

Av huvudtitelns framställning framgår, att den fortgående centraliseringen på här berört område medför dels stora olägenheter ur krigsberedskapens samt de betjänade förbandens synpunkt, dels att den skett i strid mot de ansvariga militära chefernas yrkanden samt dels att den medfört ekonomiska förluster eller i varje fall ett ovisst ekonomiskt resultat.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att frågan om centraliseringen av tvätt- och reparationstjänsten vid försvarsväsendet underkastas skyndsam förnyad utredning, varvid bl. a. undersökes möjligheten av driftbesparingar genom rationalisering av truppförbandens intendenturverkstäder, samt

att i avvaktan härpå inga ytterligare åtgärder vidtagas för utbyggnad av den förut beslutade, delvis genomförda centraliseringen.

Stockholm den 20 januari 1949.

Manne Ståhl.